

Turun yliopisto
University of Turku

**OSUUSKUNTALAIN UUDET
MAHDOLLISUUDET**

Pellervon Päivä 2013

Osuuskuntalakiseminaari

Prof. Jukka Mähönen 10.4.2013

ENSIKSIKIN: MIKÄ EI MUUTU?

Oleennaista osuuskunnan tarkoitus (EOKL 1:5)

- Osuuskunnan toiminnan tarkoituksena on jäsenten taloudenpidon tai elinkeinon tukemiseksi harjoittaa taloudellista toimintaa siten, että jäsenet käyttävät hyväkseen osuuskunnan tarjoamia palveluita taikka palveluita, jotka osuuskunta järjestää tytäryhteisönsä avulla tai muulla tavalla. Toiminnan tarkoituksesta voi säännöissä määrätä toisin.

MIKÄ EI MUUTU?

Edelleen jäsenien enemmistöperiaate (EOKL 1:6)

- Jäsenet käyttävät päätösvaltaansa osuuskunnan kokouksessa. Päätökset tehdään annettujen äänten enemmistöllä, jollei tässä laissa säädetä tai säännöissä määrätä toisin. Säännöissä voi määrätä, että jäsenten päätösvaltaa käyttää edustajisto.

OSUUSKUNTA ON OSUUSKUNTA

Osuuskunta on siis edelleen osuuskunta

Muutoinkin EOKL enemmänkin kodifioiva ja selkeyttävä

Aidot muutokset kuitenkin tärkeitä ja uusia mahdollisuuksia avaavia

KODIFIOINTITAVOITE

Pyrkimys rakentaa kaikki yhteisölait (laajassa merkityksessä) samaan rakenteelliseen muottiin ja mahdollisuuksien mukaisesti samasanaisiksi

Tähän mennessä

- Osakeyhtiölaki (perusta)
- Asunto-Osakeyhtiölaki

Osuuskuntalaki

Säätiölaki?

KODIFIOINTITAVOITE

Yhteisöoikeudelliset periaatteet lakien 1 lukuihin Osuuskuntien osalta erityisesti

- Vaihtuvapääomaisuus (EOKL 1:3)
- Jäsenyyden siirtokelvottomuus (EOKL 1:4)
- Toiminnan tarkoitus (EOKL 1:5)
- Enemmistöperiaate (EOKL 1:6)
- Yhdenvertaisuus (EOKL 1:7)
- Johdon tehtävä (EOKL 1:8)
- Tahdonvaltaisuus (EOKL 1:9)

SELKEYTTÄMISTAVOITE

Erityisesti tahdonvaltaisuuden periaatteen korostaminen (EOKL 1:9)

- Jäsenet voivat säännöissä määrätä osuuskunnan toiminnasta. Sääntöihin ei voi ottaa määräystä, joka on tämän lain tai muun lain pakottavan säännöksen vastainen.

Osuuskunnan kokouksen ja edustajiston toimivallan selkeyttäminen

SELKEYTTÄMISTAVOITE

Yksimielisten jäsenten päätösvallan selkeyttäminen

- Ei kokousta (EOKL 5:1.2)
- Varojenjako (EOKL 16:8.4)

Toimitusjohtajan aseman selkeyttäminen **Delegointisäännökset**

MAHDOLLISUUDET

Yhdensuuskunnan salliminen

- Perustaminen helpottuu

Apportin helpottaminen

- Ei tarvitse enää mainita säännöissä

Lahjoitukset

Oman pääoman ehtoinen rahoitus

LAHJOITUKSET

Lahjoitussäännöksiä selkeytetty (EOKL 16:9)

Kiellettyjä jos ei säännöissä sallittu

**Yleishyödylliseen tai siihen rinnastettava
tarkoitus**

Koskee kuitenkin vain varsinaisia lahjoja

**Tarkoitusta palvelevat vastikkeettomat
suoritukset arvioitava erikseen**

- **EOKL 16:1.3: Liiketaloudellinen peruste**

LAHJOITUKSET

Osuuskunnan kokous/edustajisto: päättää / valtuuttaa jos lahjoituksen määrää voidaan käyttötarkoitukseen sekä osuuskunnan tilaan ja muihin olosuhteisiin katsoen pitää kohtuullisena

Säännöt: Hallitus / hallintoneuvosto

Hallitus: jos merkitys osuuskunnan tila huomioon ottaen vähäinen

OSUUDET

Jäsenyyden ja osuuden erottaminen

- Osuuksia voivat omistaa muutkin kuin jäsenet

Osuudet lähtökohtaisesti nimellisarvottomia

- Osuusoikeudet ja osuuspääoma erotettu toisistaan
- Osuuspääomaa voidaan korottaa antamatta osuuksia ja osuuksia voidaan antaa osuuspääomaa korottamatta
- Ilmaisosuudet

OSUUDET

Osuuksien erilaistaminen säännöissä

- Mahdollisuus laajentaa äänivaltaeroja 1. asteen osuuskunnissa: 1/10 → 1:20
 - Pääomavaltaiset osuuskunnat
- EVpL: ”Vanhat” lisäosuudet ennallaan

OSAKKEET

Keskeinen innovaatio: Sijoitusosuuksien korvaaminen osakkeilla

- Toki markkinointia mutta myös aitoa selkeyttämistä ja yksinkertaistamista

Vastaavat osakeyhtiön äänetöntä jako-osatonta osaketta

Kuitenkin oletettava, että tuottavat oikeuden vain merkintähinnan palautukseen

Oikeudesta jako-osaan voidaan kuitenkin määrätä säännöissä

PÖRSSIOSUUSKUNTA

EOKL 5:2:

- ***Pörssiosuuskunnalla* tarkoitetaan tässä luvussa osuuskuntaa, jonka osuus tai osake on kaupankäynnin kohteena kaupankäynnistä rahoitusvälineillä annetussa laissa (748/2012) tarkoitettulla säännellyllä markkinalla.**

Mallina osakeyhtiölaki

Tarkoituksena helpottaa ennen kaikkea osuuskunnan osakkeiden listaamista

VAROJEN JAKAMINEN

Ylijäämän jakaminen perustuu edelleen vapaan oman pääoman käsitteeseen (EOKL 16:6.1)

- Huom. Sidottu ja vapaa oma pääoma osuuskuntaoikeudellisia, ei kirjanpidollisia käsitteitä

”Muut rahastot” (ennen kaikkea SVOP-rahasto) sekä tilikauden ja edellisten tilikausien ylijäämä ovat vapaata omaa pääomaa (EOKL 8:1.1)

VAROJEN JAKAMINEN

Vapaaseen omaan pääomaan ei siis kuulu ylijäämä kuluvalta tilikaudelta

Välitilinpäätöksen perusteella ei siis voi jakaa kuluvan tilikauden ylijäämää koska ei osa vapaata omaa pääomaa

Osakeyhtiölain valuvika siis myös EOKL:ssa

Todennäköisesti ryhdytään jakamaan tästä huolimatta

JÄSENEEN JA OSAKKEENOMISTAJAN ASEMA

**Yhdenvertaisuusperiaatteen (EOKL 1:7)
korostunut asema**

**Johdon velvollisuuksien (EOKL 1:8) korostunut
asema**

**Jäsenen sekä osuuden ja osakkeen omistajan
moiteoikeus (EOKL 24 luku)**

**Jäsenen sekä osuuden ja osakkeen omistajan
derivatiivinen kanneoikeus (EOKL 25:7)**

- Ennen kaikkea yhdenvertaisuusperiaatteen rikkomisen perusteella

Kanneoikeuden pidentäminen (EOKL 25:8)

MUUT MUUTOKSET

Pakkoselvitystilasäännösten poistaminen, tilalle osakeyhtiölaista kopioidut varojen vähentymistä koskevat säännökset (EOKL 23:23)

Toiminnantarkastajan tarpeellisuutta tarkoin harkittava jos tilintarkastaja

- Onnetonta, että tilintarkastajattomassa osuuskunnassa pakollinen

Verosäännökset yritysmuodon muutosten esteenä